

PATVIRTINTA

LKD darbinių šunų teisėjų ir dresuotojų kolegijos
biuro, 2025-12-30 d.

RALLY OBEDIENCE SPORTO ŠAKOS BENDROSIS NUOSTATOS

Rally Obedience (toliau tekste – RO) treniruotėse šuo mokosi bendradarbiavimo principų ir kontroliuojamo elgesio įgūdžių. Šioje sporto šakoje, pagrindinis dėmesys turėtų būti skiriamas gero kontakto tarp šuns ir vedlio užmezgimui, bei šuns noro paklusti. Vedlys ir šuo turi demonstruoti gerus tarpusavio santykius. Nuostatai yra sukurti siekiant skatinti RO sporto šakos plėtrą nacionaliniu ir pasauliniu lygiu.

1. BENDROSIS SĄLYGOS

1.1. Rally Obedience varžybų organizavimo taisyklės

RO nuostatai, priedai ir kiti privalomi dokumentai skelbiami Lietuvos kinologų draugijos (toliau – LKD) interneto tinklapyje www.kinologija.lt ir kitų LKD klubų narių tinklapiuose www.obediencelt.lt.

1.2. Teisė dalyvauti Rally Obedience varžybose

1.2.1. Varžybose gali dalyvauti tik sveiki šunys. Varžybose negali dalyvauti sergantys ar netinkamos būklės šunys (šuo turi infekcinės ligos požymių, kirmėlių ar kitų parazitų, šuo aklas, kurčias ir pan.).

1.2.2. Teisę dalyvauti RO varžybose turi šunys, registruoti LKD ar kitoje FCI pripažintoje organizacijoje ir sulaukę ne mažiau kaip 6 mėnesių (RO-0) ir 10 mėnesių amžiaus (RO-1, RO-2, RO-3) klasėse, FCI RO (FCI tarptautinėje klasėje) sulaukę ne mažiau kaip 18 mėnesių.

1.2.3. Šuo turi būti paskiepytas pagal Lietuvos Respublikos veterinarinius reikalavimus.

1.2.4. Vedlys gali varžytis su keliais šunimis.

1.2.5. Varžybose šuo gali dalyvauti tik su vienu vedliu ir tik vienoje varžybų klasėje.

1.2.6. Agresyviems šunims varžybose dalyvauti neleidžiama. Varžybų teisėjas turi teisę diskvalifikuoti bet kokį šunį, kuris puola ar bando užpulti žmogų ar kitą šunį. Įvykis pažymimas šuns darbinėje knygelėje. Jeigu varžybos trunka ilgiau nei vieną dieną, diskvalifikacija galioja ir kitas varžybų dienas, todėl šuo varžybose dalyvauti negali.

1.2.7. Rujojančios kalės varžybose dalyvauti gali, išskyrus atvejus kai dėl pagrįstų priežasčių varžybų organizatoriai nusprendžia kitaip. Jos dalyvauja paskutinės, pasibaigus visų kitų dalyvių pasirodymui. Varžybų metu varžybų teritorijoje ir aplink ją draudžiama vedžioti rujojančias kales, kol nėra pasibaigę kitų šunų pasirodymai. Varžybose negali dalyvauti besilaukiančios kalės, kurioms iki gimdymo yra likę keturios savaitės ar mažiau, ir kalės, pagimdžiusios anksčiau nei aštuonios savaitės iki varžybų.

1.2.8. Varžybose draudžiama dalyvauti su neregistruotais ir/ar neatpažintais šunimis. Varžybų organizatorius yra atsakingas už šios taisyklės laikymąsi, patvirtindamas tam tikros poros dalyvavimą varžybose. Varžybų organizatorius turi teisę prieš ar po varžybų patikrinti šuns identifikaciją už ringo ribų.

1.2.9. Šunys, veikiami raminamųjų, hormonų ar kitų preparatų, galinčių turėti įtakos varžybų rezultatams, dalyvauti negali. Tik sveikiems šunims yra leidžiama dalyvauti.

1.3. Taisyklės vedliui

1.3.1. Elgesys

Vedlių, kaip varžybų dalyvių, atsakomybė prasideda atvykus/įėjus į varžybų vietą ir baigiasi po uždarymo/ apdovanojimų ceremonijos. Vedlys privalo laikytis varžybų organizatoriaus taisyklių. Teisėjas turi teisę diskvalifikuoti dalyvį/vedlį, jei jis nesilaiko varžybų taisyklių arba elgiasi neetiškai (netinkamas elgesys su šunimi ir kt). Teisėjo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

1.3.2. Vedlys su negalia

Varžybose gali dalyvauti negalią turintys dalyviai, tikimasi, kad jie sugebės atlikti nuostatuose numatytus pratimus. Leidžiamos tam tikros išimtys, kai vedlys naudoja specialias pagalbines priemones, atliekant alternatyvius pratimus ar leidžiamos kitos išimtys. Išimčių atvejai, taikomi dalyviams su negalia:

1.3.2.1. dalyvis yra neįgaliojo vežimėlyje, jis atlieka 312 ženklą (pusės keitimas tarp kojų) kaip ženką 311 (pusės keitimas už nugaros) ir pasirinktinai gali pasukti vežimėlį 90° šono keitimo pratimų metu;

1.3.2.2. Trasoje leidžiamas asistentas silpnaregiui vedliui, taip pat prie šuns antkaklio pritvirtintas varpelis ar panašus garsinis signalas šuns buvimo vietai nustatyti. Asistentas ir vedlys gali bendrauti be apribojimų. Tuo atveju, jei negalia taisyklėse neaprašyta, varžybų organizatorius ir teisėjas kartu sprendžia, kaip elgtis toliau. Negalia neturėtų apriboti, bet kurio asmens galimybių dalyvauti varžybose, tačiau jos buvimas neturėtų sukurti reikšmingo pranašumo prieš kitus dalyvius.

1.4. Taisyklės šuniui

Varžybų metu, varžybų vietoje, šuo turi būti prisegtas pavadėliu. Varžybų ringe šuo turi segėti paprastą antkaklį (užsegamą ar užmaunamą). Šuniui leidžiama nešioti antkaklį nuo erkių ar kitą išorinį antkaklį nuo parazitų. Varžybų ringe šuniui draudžiama dėvėti drabužius, petnešas, apsiaustus nuo lietaus, batus, kojines, tvarsčius, antsnukius ir kt. Leidžiama naudoti mažas juosteles/gumytes, šuns plaukų surišimui, kad nepatektų į akis. Išeinant iš varžybų ringo, šuo nedelsiant prisegamas pavadėliu. Draudžiama naudoti dygliuotus (griežtus) ar elektrinius antkaklius ir kitus suvaržymus. Pažeidus šias taisykles, pora bus diskvalifikuota ir negalės tęsti varžybų. Taisyklės galioja dalyviui esant varžybų vietoje.

1.5. Varžybų organizavimas

Rally Obedience varžybas vykdo varžybų (vyriausiasis) teisėjas ir varžybų organizatorius. Jeigu varžybose dalyvauja daugiau nei vienas teisėjas, vieną iš teisėjų varžybų organizatorius skiria pagrindiniu teisėju. Jeigu varžybose dalyvauja dalyviai iš užsienio šalių, rekomenduojama iš anksto susitarti dėl tarpusavio bendravimo kalbos. Jei konkreti konfliktinė situacija šiuose nuostatose neaprašyta, vyriausiasis teisėjas (arba teisėjai kartu su vyriausiuoju teisėju) sprendžia dėl tolimesnių veiksmų ir konkretaus incidento vertinimo.

1.5.1. Teisėjai

Rally Obedience varžybų teisėju gali būti FCI organizacijos valstybės narės, kinologų organizacijos, sertifikuotas RO teisėjas. Varžybų organizatoriams patariama, pasiteirauti atitinkamoje nacionalinėje kinologijos organizacijoje, apie teisėjo kvalifikaciją ir kalbos įgūdžius.

1.5.2. Varžybų sekretorius

Varžybų sekretorius yra atsakingas už renginio organizavimą. Jis organizuoja ir prižiūri visus reikalingus darbus, kad būtų pasiruošta varžyboms. Varžybų sekretorius turi užtikrinti tvarkingą renginio vykdymą ir turi būti prieinamas teisėjui, varžybų metu. Varžybų sekretorius yra atsakingas už:

- reikalingų dokumentų gavimą (leidimai, vertinimo lapai, dalyvių sąrašai ir kt.)
- dalyvių dokumentų patikrinimą (vakcinacijos, kilmės dokumentai ir kt.)
- reikalingos įrangos suteikimą (pratimų ženklų laikikliai, ženklų rinkiniai, numeriai, barjerai, kūgiai ir kt.)
- pakankamo savanorių skaičiaus užtikrinimo, pagalbai ringe (ringo paruošimas, rezultatų fiksavimas, laiko fiksavimas, rezultatų skaičiavimas ir kt.)
- patyrusių teisėjų sekretorių užtikrinimą

1.5.3. Teisėjų sekretoriai

Teisėjo sekretoriaus pareiga – padėti teisėjui jo darbe. Pageidautina, kad teisėjo sekretorius būtų teisėju arba patyrusiu RO treneriu. Jeigu varžybose dalyvauja du ar daugiau teisėjų, teisėjų sekretorių skaičius turi atitikti teisėjų skaičių.

1.6. Varžybų dokumentacija

Varžybų vietoje organizatorius privalo pateikti šiuos dokumentus:

- kiekvienam šuniui paruoštus vertinimo lapus;
- papildomų tuščių vertinimo lapų;
- varžybų ataskaitas;
- darbinės knygeles, pirmą kartą startuojančioms komandoms.

1.7. Ginčai ir skundai

Kilus ginčams ar skundams, varžybų organizatoriui turi būti pateikta raštiška pretenzija/skundas. Pretenzija/skundas turi būti pateikta ne vėliau, kaip kitą darbo dieną po įvykusių varžybų.

2. KLASĖS IR APDOVANOJIMAI

2.1. Klasės

2.1.1. Oficialios klasės:

RO-0 - dalyvauja šunys, ne jaunesni nei 6 mėnesių. Visoje trasoje, vedlys rankoje gali laikyti skanėstą;

RO-1 – dalyvauja šunys, ne jaunesni nei 10 mėnesių;

RO-2 – dalyvauja visi šunys, ne jaunesni nei 10 mėnesių ir perėję iš RO-1 klasės;

RO-3 – dalyvauja visi šunys, ne jaunesni nei 10 mėnesių ir perėję iš RO-2 klasės;

FCI RO tarptautinė klasė – dalyvauja šunys, perėję iš RO-3 klasės ir ne jaunesni nei 18 mėnesių amžiaus;

RO veteranai – dalyvauti gali 8 metų ir vyresni šunys. Veteranų klasė organizuojama pagal RO-3 klasės taisykles. Šioje klasėje vedlys gali naudoti skanėstus ir apdovanoti šunį kiekvieno pratimo pabaigoje.

2.1.2. Įvertinimas/įvertinimai/rezultatai

Kiekviena komanda pradeda su 100 balų/taškų. Balai mažinami pagal teisėjo vertinimus, pagal šių nuostatų 6 skyriaus pateiktus vertinimo kriterijus. Komanda vertinama varžybų ringe ir jos balai/taškai negali būti mažesni nei 0.

Galutiniai įvertinimai yra: „puikiai“, „labai gerai“ ir „gerai“. Balų skaičius, reikalingas galutiniam įvertinimui, pateikiamas žemiau esančioje lentelėje:

Įvertinimas	Bendri balai/taškai	Skiriama procentinė dalis
Puikiai	90 – 100	Nemažiau kaip 90 %
Labai gerai	80 – 89.99	80 % – 89.99 %
Gerai	70 – 79.99	70 % – 79.99 %
Be įvertinimo	0 – 69.99	0 % – 69.99 %

Diskvalifikacijos atveju, teisėjas vertinimo lape skiria 0 balų. Gavus diskvalifikaciją vienoje trasoje, pora gali tęsti varžybas ir varžytis antroje trasoje. Teisėjas gali sustabdyti poros startą, jei teisėjas mano, kad tai būtina (netinkamas elgesys su šunimi, šuns agresyvus elgesys ir kt.).

2.1.2.1. Rezultatų tikrinimas

Varžybų sekretorius patikrina teisėjo (-ų) vertinimo suvestinę, rezultatus, taip pat varžybų protokole užfiksuotus rezultatus, jų tikslumą, kiekvieno šuns vertinimo lapus, sportininkų darbinės knygeles. Teisėjas rezultatų teisingumą patvirtina, pasirašydamas - vertinimo lapuose, sportininkų darbo knygelėse, varžybų protokole.

2.1.2.2. Vietų paskirstymas varžybose

Jei dvi ar daugiau porų surenka vienodą balų skaičių, greičiausių trasos laiką (suapvalintą iki dviejų

šimtųjų po kablelio) įveikusi pora bus reitinguojama aukštesnėje vietoje. Laikas pradamas skaičiuoti nuo poros įžengimo į ringą ir baigiasi, jiems išėjus iš ringo.

2.1.2.3. Protokolas

Varžybų organizatorius, per 2 savaites po varžybų, išsiunčia į LKD biurą, teisėjo pasirašytą varžybų rezultatų protokolą/ataskaitą.

2.1.3. Perėjimas į kitą klasę

Poros, kurios atitinka šias sąlygas, gali pereiti į aukštesnę klasę:

- įvertinimas 95% - 1 kartą arba
- įvertinimas 90% - 3 kartus.

Jei pora bent kartą varžėsi aukštesnėje klasėje, ji negali dalyvauti žemesnėje klasėje, išskyrus dalyvavimą veteranų klasėje.

2.2. Apdovanojimai

2.2.1. „Lietuvos Rally Obedience čempiono“ titulas (LT RO CH).

Lietuvos Rally Obedience čempiono titulas (LT RO CH) suteikiamas šuniui, kuris Rally Obedience FCI RO klasės varžybose yra gavęs 3 (tris) įvertinimus „puikiai“, teisėjaujant bent 2 (dviems) skirtingiems teisėjams ir yra gavęs bent 1 (vieną) įvertinimą „labai gerai“ šunų grožio parodoje.

Šuniui, kurio savininkas nėra nuolatinis Lietuvos gyventojas, Lietuvos Rally Obedience čempiono titulas suteikiamas, jei jis yra savo kilmės valstybės Rally Obedience čempionas ir Lietuvoje yra gavęs bent vieną įvertinimą „puikiai“ FCI RO klasėje.

2.2.2. Tarptautinis FCI Rally Obedience čempiono (FCI CACIROB) titulo suteikimą, nustato tarptautinės FCI Rally Obedience reglamentas, 2.2.2. punkto nuostatos.

3. PRAKTINĖS TAISYKLĖS IR ĮRANGA

3.1. Teisėjų vertinamų dalyvių skaičius per dieną

Maksimalus vertinamų trasų skaičius per dieną, vienam teisėjui – 60 (30 dalyvių). Rekomenduojama, kad teisėjas nevertintų daugiau nei 50 trasų per dieną (25 dalyviai), FCI Rally Obedience tarptautinėje klasėje.

3.2. Vedlio arba šuns startų skaičius per varžybas

Vedlys turi teisę dalyvauti Rally Obedience varžybose su tiek šunų, kiek nori, tačiau Rally Obedience varžybose, šuo negali būti vedamas skirtingų vedlių.

3.3 Varžybų ringas

Rally Obedience FCI tarptautinės klasės varžybų ringo dydis turi būti ne mažesnis nei 20m x 20m. Ringas turi būti aiškiai pažymėtas ir atskirtas.

Jei keli ringai yra pastatyti arti vienas kito, jie turi būti aiškiai atskirti vienas nuo kito, kad būtų išvengta trukdžių tarp ringų. Varžybose, vykstančiose uždaroje patalpoje, ringas turi būti su neslidžia danga. Varžybų teisėjas vertina ringo dydžio, atitvėrimo ir paruošimo tinkamumą.

3.4. Įranga

Varžybų organizatorius ir sekretorius atsako už būtiną įrangą, taip pat RO nuostatų laikymąsi. Varžybų teisėjas turi įvertinti įrangos tinkamumą.

3.4.1. Pratimų ženklai/Pratimų ženklų laikikliai/Pratimų numerių ženklai

Pratimų ženklai

Tiek nacionalinėse, tiek tarptautinėse FCI Rally Obedience varžybose (FCI-CACIROB) privaloma naudoti tik originalius FCI pratimų ženklus (anglų kalba).

Pratimų ženklai turi būti paruošti taip, kad būtų A4 dydžio ir ypač jei jie naudojami lauko varžybose, privalo būti apsaugoti nuo lietaus, pažeidimų ir purvo.

Varžyboms turi būti pateikiami 2 (du) pilni pratimų ženklų rinkiniai.

Pratimų ženklų laikikliai

Tinkami pratimų ženklų laikikliai turi būti pagaminti taip, kad užtikrintų aiškų ir gerą matomumą tiek vedliams, tiek teisėjams/sekretoriams. Svarbu, kad laikikliai neužimtų per daug vietos ir būtų saugūs tiek vedliui, tiek šuniui. Pavyzdžiui, jei varžybos vyksta lauke, turi būti užtikrinta, kad pratimų ženklų laikikliai būtų pritvirtinti prie žemės ir negalėtų būti nuplėšti vėjo ar audrų. Kiekvienam varžybų ringui turi būti suteikta ne mažiau kaip 22 pratimų ženklų laikikliai.

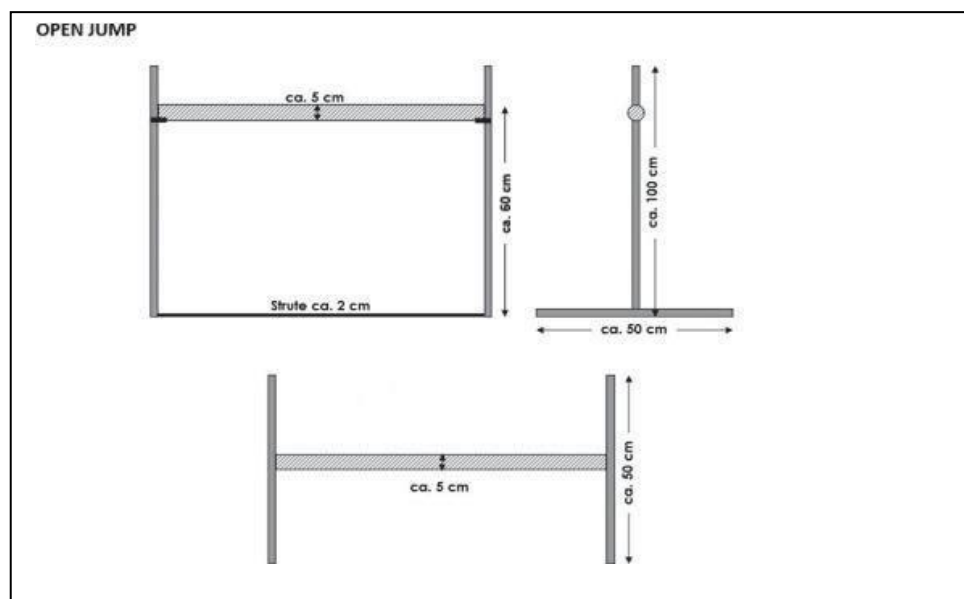
Pratimų numerių ženklai

Pratimų numerių ženklai turi būti pagaminti taip, kad suteiktų komandai ir teisėjams/sekretoriams aiškų matomumą, kuris numeris priklauso atitinkamam pratimų ženklui. Svarbu, kad pratimų numerių ženklai neužimtų per daug vietos ir būtų saugūs tiek vedliui, tiek šuniui. Pavyzdžiui, jei varžybos vyksta lauke, turi būti užtikrinta, kad pratimų numerių ženklai būtų pritvirtinti prie žemės arba pratimų ženklų laikiklių ir negalėtų būti nuplėšti vėjo ar audrų. Kiekvienam varžybų ringui, turi būti suteikta ne mažiau kaip 20 pratimų numerių ženklų nuo 1 iki 20 (pradžios ir pabaigos ženklai neturi numerių ženklų).

3.4.2. Šuoliai/Barjerai

Pratimų ženklams: 222, 320, 420 ir 421 turi būti naudojami tik atviri barjerai, atitinkantys žemiau nurodytus kriterijus (žr. žemiau pateiktą paveikslėlį):

- Atviras barjeras turi būti maždaug 100 cm pločio. Dėl barjero stabilumo, apačioje gali būti jungianti plona juostelė, kurios aukštis ne didesnis nei 2 cm nuo žemės.
- Barjeras turi būti stabilus. Rekomenduojamas barjero kojelių ilgis yra nuo 50 cm iki 100 cm, priklausomai nuo konstrukcijos. Šoninės juostos turi būti apie 1 m aukščio.
- Barjero skersinis baras (stačiakampio pavidalo, 3–5 cm aukščio arba apvalus baras, 3–5 cm skersmens) turi laisvai gulėti reikiamame aukštyje. Barjero, skersinio baro laikikliai, turi būti nefiksuoti, t.y. kad šuo galėtų numesti barą nepriklausomai nuo krypties, iš kurios jis šoka. Barjeras neturi turėti "šoninių sparnų" ("agility" tipo).
- Atviras barjeras turi būti reguliuojamo aukščio, nuo 10 cm iki 40 cm, su 10 cm intervalais.
- Kiekvienam varžybų ringui, turi būti suteikta ne mažiau kaip 2 atviri barjerai.

3.4.3. Kūgiai ir kūgeliai

Turi būti užtikrintas pakankamas skaičius kūgių ir kūgelių. Kūgeliai turi būti tinkami ir atitikti savo paskirtį. Pasirenkant jų dydį, matomumą ir spalvą, turi būti atsižvelgiama į jų funkciją. Pavyzdžiui, kūgeliai, naudojami pratimams 119, 120, 121, 122 ir 221, siekiant pažymėti figūras, arba pratimams 319, 408 ir 409, norint pažymėti tašką (jei nėra kitų ženklų), turi būti maži, apie 15 cm aukščio. Tuo tarpu kūgiai pratimams 410, 417 ir 418 turi būti aiškiai matomi šuniui, todėl jie turi būti didesni, apie 40–50 cm aukščio.

3.4.4. Kita įranga

Stabdymo zonos pažymėti gali būti naudojama kreida, purškiami dažai, juosta ir kt.

Pratimui 221, reikia parūpinti įvairių žaislų ir/arba skanėstų (kurie nepavojingi šuniui). Jei naudojami skanėstai, jie privalo būti uždengti.

3.5. Trasos išdėstymas

Teisėjas privalo sudaryti varžybų/varžybų dienos/varžybų etapo trasos planus. Trasos planai paskelbiami/iškabinami varžybų vietoje, ne vėliau kaip prieš valandą iki atitinkamos klasės starto.

Bendrosios trasos planavimo taisyklės:

- Tas pats ženklas trasoje, gali būti naudojamas ne daugiau kaip 2 (du) kartus;
- Trasos plane turi būti nurodyta, kurioje pusėje šuo turi būti starte – dešinėje arba kairėje vedlio pusėje (RO-3, FCI RO tarptautinė klasė);
- Visus pratimus (išskyrus 417 ir 418 pratimus) galima atlikti šuniui esant kairėje arba dešinėje vedlio pusėje;
- Atstumas tarp pratimų ženklų yra maždaug 3-5 m. Reikia atkreipti dėmesį, kad kai kurie ženklai reikalauja daugiau vietos (žr. 5 skyrių);
- Visi matavimai ir kampai yra apytiksliai;
- Šuolio pratimuose, ženklas dedamas 2 m prieš barjerą ir paliekama 2 m nusileidimo zona. Pratimui 320 (siuntimas per du šuolius) atstumas tarp šuolių yra 4 m (2 m + 2 m). Trasoje gali būti naudojami ne daugiau kaip 2 šuoliai, tačiau jie gali būti pakartotinai naudojami keliose trasose;
- Kūgių pratimuose, kūgio aukštis turi atitikti jų tikslą (žr. 3.4.3.p.);
- Figūros pratimuose (119, 120, 121, 122, 221) ženklas gali būti dedamas 1,5–2 m atstumu nuo pirmojo konuso arba prie pirmo konuso;
- Po pratimų, kuriuose yra pakvietimas, pakvietimas atliekamas šalia konuso, kuris dedamas maždaug 5 m už ženklo ir 1 m atstumu nuo judėjimo linijos (priešingoje šuns pusėje). Pakvietimo konuso aukštis yra apie 15 cm (žr. 3.4.3.p.). Vietoj pakvietimo konuso galima naudoti vieną iš specialių pakvietimo ženklų 321, 322, 323, 421, 422;
- Kuriant ir statant trasą, teisėjas turi užtikrinti, kad trasą galėtų atlikti šunys įvairių dydžių, neatsirandant pavojui būti per arti kitų pratimų ženklų ir kitų kliūčių;
- Jeigu teisėjas susiduria su problemomis, pavyzdžiui, ruošiant/statant varžybinę trasą, vietos yra mažiau nei suplanuota arba trasoje yra pavojingų vietų, teisėjas turi teisę daryti smulkius pakeitimus pradiniame trasos plane. Teisėjas privalo informuoti dalyvius apie šiuos pokyčius trasoje, trasos mokymose etape.

RO-0 klasė:

- trasos ilgis 12-13 ženklų, neskaičiuojant starto ir finišo ženklų;
- trasoje naudojami 1 taško ženklai;
- trasą galima atlikti su pavadėliu arba be jo. Jei šuo yra su pavadėliu, pavadėlis turi būti laisvas
- visos trasos metu, šuo negali būti koreguojamas pavadėliu;

- visos trasos metu, vedlys gali laikyti skanėstą rankoje, bet šuo negali laižyti/liesti vedlio rankos, už prislietimą/laižymą yra mažinami balai;
- šuo gali būti apdovanojamas skanėstu visos trasos metu.

RO-1 klasė:

- trasos ilgis 12-13 ženklų, neskaičiuojant starto ir finišo ženklų;
- trasoje naudojami 1 taško ženklai;
- trasą galima atlikti su pavadėliu arba be jo. Jei šuo yra su pavadėliu, pavadėlis turi būti laisvas visos trasos metu, šuo negali būti koreguojamas pavadėliu;
- trasos metu, galima apdovanoti šunį skanėstu, prie kiekvieno STOP ženklo, taip pat kiekvieno pratimo pabaigoje, jei jis baigiasi padėtimi – sėdėti, stovėti, gulėti.

RO-2 klasė:

- trasos ilgis 13-15 ženklų, neskaičiuojant starto ir finišo ženklų;
- trasa einama su šunimi be pavadėlio;
- trasoje turi būti ne mažiau kaip 7 (septyni) 2 balų ženklai;
- trasoje šuniui duoti skanėstų - negalima.

RO-3 klasė:

- trasos ilgis 15-17 ženklų, neskaičiuojant starto ir finišo ženklų;
- trasoje turi būti ne mažiau kaip 7 (septyni) 3 taškų ir ne mažiau kaip 5 (penki) 2 taškų ženklai;
- bet kokį pratimą galima atlikti vedlio dešinėje arba kairėje pusėje.

Tarptautinė FCI RO klasė:

- trasos ilgis – 18-20 ženklų, neskaičiuojant starto ir finišo ženklų;
- trasoje turi būti ne mažiau kaip 7 (septyni) 4 taškų ir ne mažiau kaip 5 (penki) 3 taškų ženklai;
- bet kokį pratimą galima atlikti vedlio dešinėje arba kairėje pusėje.

3.6. Supažindinimas su trasa

Supažindinimas su trasa vyksta prieš kiekvieną varžybų trasą. Pradžioje teisėjas trumpai supažindina su trasa (ne ilgiau kaip 5 min.), paaiškinant konkrečias trasos detales ir išdėstymą. Tuomet dalyviai turi 10 minučių susipažinti (be šunų) su trasos išdėstymu. Per šias 10 minučių dalyviai gali užduoti klausimus teisėjui.

Pirmoji komanda/pora turi būti pasirengusi startuoti praėjus 5 minutėms po susipažinimo su trasa pabaigos.

Jei dalyvių skaičius klasėje yra didesnis nei 15, vedliai skirstomi į grupes (iki 15 vedlių – 1 grupė, 16-30 vedlių – 2 grupė ir t.t.).

4. BENDROSIS TAISYKLĖS

Bendrosios taisyklės apima:

A. Bendroji dalis (4 skyrius), kuris apima visų pratimų ženklų vykdymą ir;

B. Specializuota dalis (5 skyrius), kuris apibūdina atskirų pratimų ženklų atlikimą.

Jei nėra nurodyta kitaip atskirų pratimų ženklų aprašymuose, šios bendrosios taisyklės ir nurodymai turi būti taikomi visiems pratimų ženklams.

Jei įvyksta situacijų, kurios nėra numatytos šiose taisyklėse, teisėjas nusprendžia, kaip elgtis ir kaip vertinti. Teisėjo sprendimas yra galutinis, ir jokiame dalyviui nėra leidžiama ginčyti teisėjo sprendimo.

4.1. Įėjimas ir išėjimas iš ringo

- Prieš įeinant į ringą, šuo turi būti atsegtas nuo pavadėlio, o po išėjimo iš ringo –

prisegamas pavadėliu. Vedlys viso pasirodymo metu, turi laikyti pavadėlį paslėptą/nematomą, įsidėjus pavadėlį į kišenę arba palikus už ringo ribų, išskyrus RO-0 ir RO-1 klasėse, kur šuo gali eiti trasą su pavadėliu;

- Po to, kai šuo atsegamas nuo pavadėlio, jis gali dėvėti antkaklį (įskaitant antkaklį nuo parazitų);
- Vedlys gali dėvėti dresūros liemenę. Papildomos kišenės, skaniukinės, dresūros sijonai ir kt. - neleidžiami;
- Per visą pasirodymą (įskaitant įėjimą ir išėjimą iš ringo) motyvaciniai daiktai (žaislai, maistas, skanėstų maišelis, pavadėlis) negalimi, išskyrus RO-0 ir RO-1 klasėse. Vedlys neturi nieko numesti į ringą. Treniruotės priemonės ar pagalba iš išorės yra uždraustos;
- Kai komanda (vedlys ir šuo) yra pasirengusi, jie turi laukti teisėjo leidimo įeiti į ringą. Teisėjas pakviečia komandą įeiti į ringą;
- Trasos plane nurodoma, ar šuo turi būti dešinėje ar kairėje pusėje įeinant į ringą (RO-3 ir FCI RO klasėse). Šuo turi įeiti į ringą teisingoje pusėje;
- Komanda juda iki starto ženklų. Vedlys sustoja, pasodina šunį ir komanda pradeda atlikti pratimus pagal nurodytą tvarką;
- Komandos vertinimas ir laiko skaičiavimas prasideda įėjus į ringą ir baigiasi išėjus iš ringo. Kol šuo yra ringe, jis turi būti kontroliuojamas vedlio;
- Kai komanda praeina finišo ženklą, varžybų ringas paliekamas, normaliu tempu. Šuo turi išeiti iš ringo teisingoje pusėje.

4.2. Bendrosios instrukcijos

- Vedlys ir/arba šuo neturi sustoti pratimo metu, nebent sustojimas yra pratimo dalis.
- Kai vedlys sustoja, jo pėdos neprivalo būti arti viena kitos/suglaustos, viena koja gali būti šiek tiek priekyje, palyginti su kita koja.
- Vedlys gali naudoti tiek rankų gestus, tiek kūno judesius (papildomi žingsniai neleidžiami), kad nukreiptų šunį per pratimus (pvz., nukreipiant šunį į gulimą poziciją arba į priekį).
- Vedliui leidžiama šiek tiek/nežymiai pakeisti tempą, kad šuniui būtų patogiau apsisukti, suktis, atlikti figūras, žingsnius, šuolius, keisti puses.
- Vedlys negali liesti ir glostyti šuns, bet gali girti žodžiu/balsu.
- Atstumas tarp šuns ir vedlio pratimo metu ir šoninių žingsnių metu neturėtų būti didesnis nei 50 cm, išskyrus pratimus, kurių metu šuo išsiunčiamas nuo vedlio arba reikalaujama išlikti tam tikroje padėtyje.
- Iš anksto įspėjus teisėją, pora gali 1-ą kartą trasoje, pakartoti pratimą (RO-0, RO-1, RO-2, RO-3 klasėse);
- Judėjimo greta pratimai – tai pratimai, kurių metu juda ir šuo, ir vedlys. Be įprasto/normalaus tempo, pratimai nuo 105-113 gali būti atliekami lėtu arba greitu tempu.

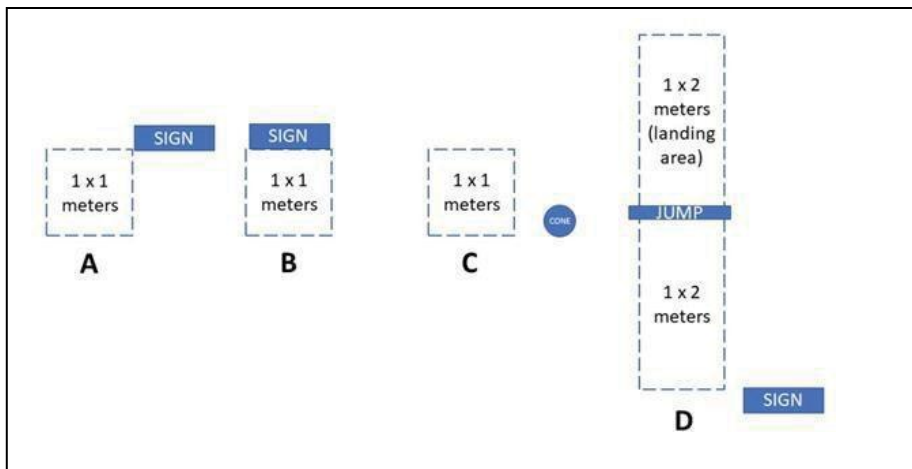
4.3. Pratimų zonos

Atliekant pratimą, bent vienu momentu komandos dalis turi būti pratimo ženklo zonoje. Svarbu pažymėti, kad negalima praeiti pro ženklu ir tik tada pradėti atlikti pratimą. Pratimas atliekamas kairėje ženklo pusėje, kuomet nepasikeičia trasos kryptis (zona A). Pratimai 417 ir 418 priskiriami zonai A, nors kryptis ir pasikeičia. Pratimuose 319, 408 ir 409, kuomet šuo paliekamas tam tikroje pozicijoje, dalis šuns turi būti pratimų zonoje. Pratimuose 321, 322, 323, 421 ir 422, kai vedlys kviečia šunį, dalis vedlio turi būti pratimų zonoje.

Kuomet keičiasi trasos kryptis arba rodomi šoniniai žingsniai, pratimas atliekamas priešais ženklu (zona B). Tai taikoma ir figūriniams pratimams 119, 120, 121, 122 ir 221. Pakvietimai atliekami prieš specialų pakvietimo ženklu (zona B) arba šalia pakvietimo konuso (zona

C).

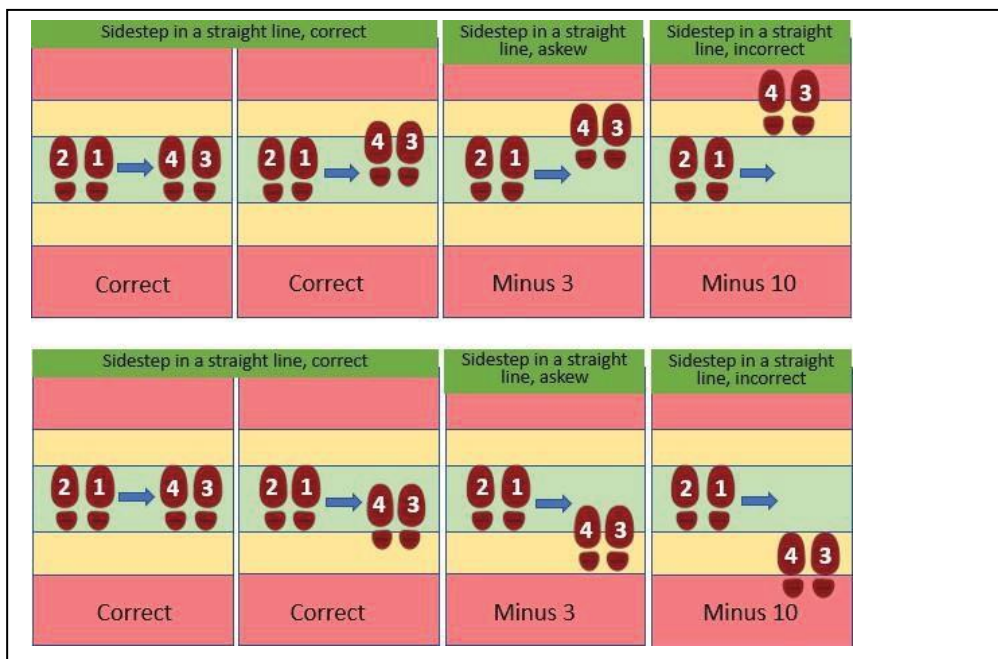
Pratimai 222 ir 320 prasideda ne anksčiau kaip šalia ženklo. Nusileidimo zona po (paskutinio) šuolio yra apibrėžta, kur šuo turi likti, kol vedlys pasivys šunį (zona D). Pratimų zona yra 1 x 2 metrai, jei nėra pateikta kitų instrukcijų. Norint geriau suprasti, žemiau pateikiamos iliustracijos:

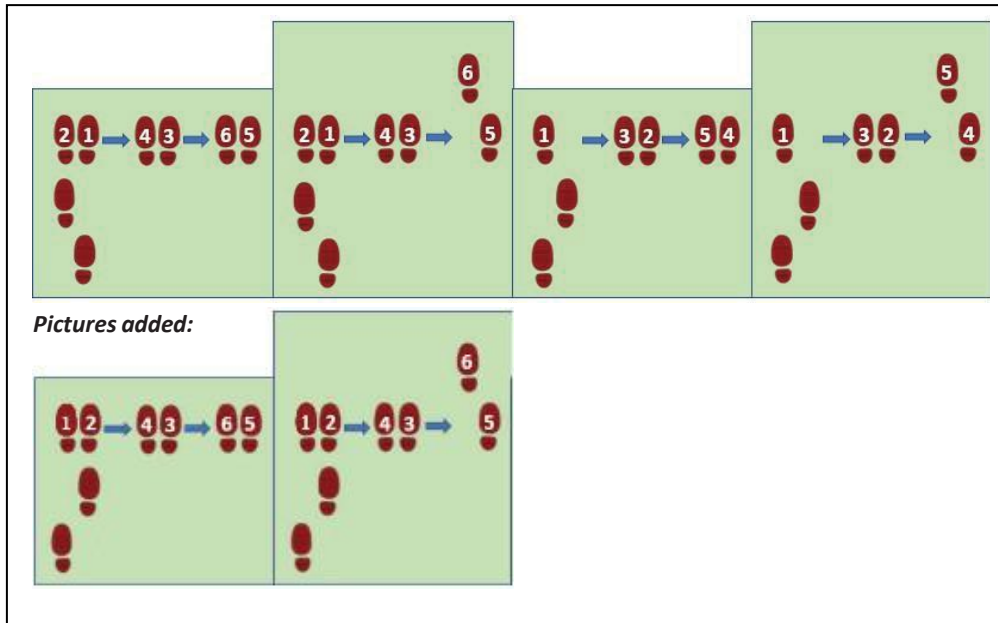

4.4. Žingsnis ir žingsniai

Laikoma, kad vedlys žengė žingsnį, jei tarp vienos pėdos kulno ir kitos pėdos pirštų yra linija. Yra tarpas ir koja pakelta nuo žemės. Žingsniai neturi būti vienodo ilgio. Pratimuose, kuriuose nurodytas žingsnių skaičius ir žingsnių kryptis, papildomi, praleisti, neteisingai nukreipti arba nebaigti žingsniai laikomi netinkamai atliktu pratimu. Šoniniuose žingsniuose, šoninio žingsnio ilgis (plotis) turi būti bent tiek, kiek yra vedlio pėdos ilgis. Šoniniai žingsniai turi būti atliekami tiesia linija į kairę arba dešinę (žr. žemiau). Kryžminiai šoniniai žingsniai nėra leidžiami.

Vedlys gali atlikti pradžią ir pabaigą šoninių žingsnių dviem būdais: greitai sujungti kojas be sustojimo arba tiesiog atlikti žingsnį į priekį po paskutinio šoninio žingsnio, nepaliekiant žemės su atitinkama koja (žr. žemiau).

Pratimuose, kuriuose šuo yra nukreipiamas prieš vedlį, vedliui draudžiama žengti žingsnį atgal, išskyrus pratimą 306, kai vedlys turi atlikti „atbulinius“ žingsnius, judant atgal.

Pratime 412 „atbuliniai“ žingsniai skaičiuojami nuo kojos, kuri aiškiai pakelta nuo žemės ir juda atgal. Paskutinis „atbulinis“ žingsnis, turi būti atliktas taip, kad kita koja taip pat būtų aiškiai pakelta nuo žemės. Vedlys gali pristatyti savo kojas.

4.5. Lygiagretumas

Šuo turi likti lygiagretus vedliu ir judėti paraleliai vedliui, kai jis eina šalia ir visuose pratimuose, kuriuose komanda susiduria su judėjimu ta pačia kryptimi.

Tas pats taikoma visiems pratimams, kai šuo turi būti prieš vedlį: šuo turi likti centrinėje, tiesioje ir paralelinėje padėtyje prieš vedlį ir išlaikyti šią poziciją, judant kartu į šoną ar atgal.

4.6. Posūkiai

Posūkiai turi būti atlikti vietoje (lygiagrečiai A4 dydžio lapui): 114-115, 211-218, 307-308, 414-415. Pratimų 105-113, 201-203, 310, 313-314, 405 posūkiai gali turėti didžiausią leistiną 50 cm skersmenį, kuomet jie atliekami.

4.7. Pratimai su kūgiais

Spiralės, serpantino ar distrakcijų pratimų metu (119, 120, 121, 122 ir 221) komanda turi išlaikyti 50 cm atstumą nuo kūgių.

Pratime 410, kūgis gali būti pastatytas iki 90° kampu, kairėje arba dešinėje pusėje, 3-5 m atstumu nuo ženklo. Kad pratimas būtų atliktas teisingai, šuo turi būti ne toliau kaip 1 m nuo kūgio. Jei visos keturios šuns letenos yra už 2 m skersmens nuo kūgio, pratimas laikomas atliktu neteisingai. Tarp kūgio ir pakvietimo kūgio turi būti bent 2 m atstumas.

Posūkių 90° dešinėn/kairėn aplink kūgį pratimų (417 ir 418) metu, kūgis dedamas 1–2 m atstumu nuo ženklo galinio krašto, tiesiai į priekį. Šuo gali eiti arba bėgti aplink kūgį, šuns judėjimo tempas neapibrėžiamas. Vedlys gali sulėtinti tempą, kai šuo eina aplink kūgį.

4.8. Kvietimo ir pratimai priešais vedlį

Kvietimo atstumas tarp kūgių (jei nėra specialaus kvietimo ženklo) ir pratime 410 yra 5 m tiesiai į

priekį nuo ankstesnio ženklų. Specialaus kvietimo ženklų atstumas nuo ankstesnio ženklų nurodytas ženklų aprašyme. Šuns klaidingas startas prilygsta neteisingai atliktam pratimui. Po to, kai šuo yra pakviestas, vedlys, judėdamas, gali sulėtinti tempą, kad šuo pasiektų vedlį nepriėjęs kito pratimo. Kitas pratimas turi būti 5 m atstumu nuo pakvietimo kūgio ar specialaus pakvietimo_ženklų.

Pratime 420 (sėdėjimas, pakvietimas per barjerą) kvietimas turi būti atliktas, vedliui praėjus barjerą. Visi pratimai, kuriuose šuo nukreipiamas prieš vedlį, baigiasi šuniui grįžtant į kairę pusę, kaip nurodyta pratimuose 209-210, 306, 322-323, 411 ir 416 (grįžimas į kairiąją vedlio pusę). Jei po šuns sėdėjimo priešais vedlį, nėra nurodyta užbaigimo instrukcija, vedlys gali pasirinkti pats, ar šuo grįžta į poziciją iš dešinės, ar kairės pusės.

4.9. Barjero aukštis

Svarbu, kad teisingas visų šuolių aukštis būtų nustatytas prieš atitinkamai komandai įeinant į ringą. Barjero aukštis nustatomas pagal šuns aukštį ties ketera:

- < 30 cm: 10 cm

- 30-39cm: 20cm

- 40-49cm: 30cm

-> 50 cm: 40 cm

Jei kyla abejonų, vyriausiasis teisėjas nusprendžia, koks aukštis turi būti nustatytas.

Pasirodymo metu, numetus barjero skersinį barą, jis nebus pakeliamas, nors šuolio pratimas galėtų būti vėl naudojamas kitose užduotyse.

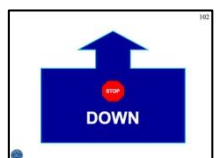

5. PRATIMŲ ŽENKLŲ APRAŠYMAI

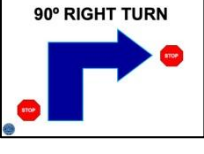
Žemiau pateikiami specializuoti pratimų ženklų atlikimų aprašymai:

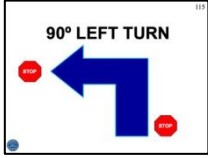

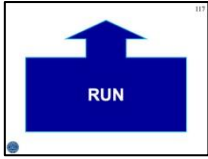

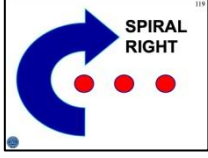
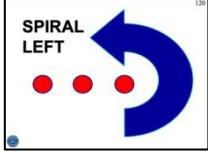
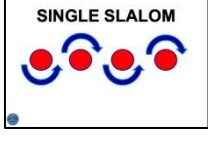
- Jei ženklų aprašyme nenurodyta kitaip, turi būti laikomasi bendrųjų taisyklių, pateiktų 4 skyriuje.
- Ženklų pratimų zona (A, B, C arba D) nurodyta kiekvieno ženklų aprašyme (taip pat žr. 4.3 p. „Pratimų zonos“).
- Pastaba: visi pratimai gali būti atliekami, kai šuo yra vedlio kairėje arba dešinėje pusėje (išimty: 417 – tik kairėje, 418 – tik dešinėje).
- Pusės keitimas (nuo kairės prie dešinės ar atvirkščiai) yra aprašytas konkrečiau ženklų aprašyme. Trasos plano brėžinyje bus pažymėta, ar šuo turi startuoti kairėje, ar dešinėje pusėje.
- Tik ženklai 105–113 gali būti atliekami lėtu arba greitu tempu. Pratimo tempą, nurodo ženklas, esantis prieš šiuos pratimų ženklus.

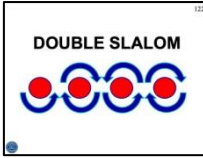
ŽENKLAS	APRAŠYMAS
	STARTAS (A) Šuo sėdi vedlio kairėje arba dešinėje pusėje, kaip nurodyta trasos brėžinyje. Tai atlikus, komanda pajuda pirmyn.
	FINIŠAS (A) Trasa laikoma baigta, kai komanda praeina šį ženklą. Komanda palieka varžybų aikštelę įprastu tempu.

5.1. 1 taško ženklai

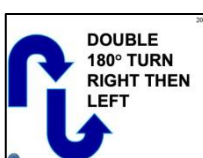

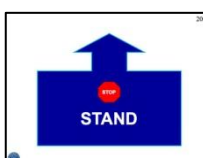
ŽENKLAS	APRAŠYMAS
	<p>101 GULĖTI (A) Vedlys sustoja, o šuo atsigula tiesiai šalia vedlio. Šuo lieka gulėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>102 SUSTOTI, GULĖTI (A) Vedlys sustoja, o šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama atsigulti. Šuo lieka gulėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>103 SUSTOTI, APEITI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Kol šuo lieka sėdėti, vedlys apeina aplink šunį, grįžta prie šuns šono ir sustoja. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>104 SUSTOTI, GULĖTI, APEITI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama atsigulti. Kol šuo lieka gulėti, vedlys apeina aplink šunį, grįžta prie šuns šono ir sustoja. Šuo lieka gulėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>105 APSISUKTI DEŠINĖN (B) Komanda kartu atlieka 180° posūkį į dešinę vietoje ir juda priešinga kryptimi.</p>
	<p>106 APSISUKTI KAIRĖN (B) Komanda kartu atlieka 180° posūkį į kairę vietoje ir juda priešinga kryptimi.</p>
	<p>107 KILPA DEŠINĖN (B) Komanda kartu atlieka posūkį vietoje į dešinę (kilpa), kirsdama ankstesnį savo judėjimo kelią. Posūkio kampas turi būti tarp 180° ir 270°.</p>

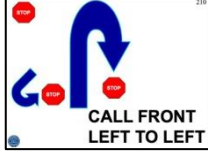
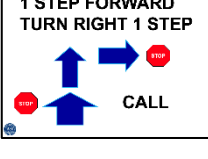
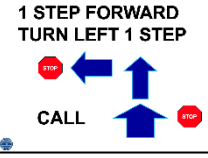
	<p>108 KILPA KAIRĖN (B) Komanda kartu atlieka posūkį vietoje į kairę (kilpa), kirsdama ankstesnį savo judėjimo kelią. Posūkio kampas turi būti tarp 180° ir 270°.</p>
	<p>109 270° DEŠINĖN (B) Komanda kartu atlieka 270° posūkį vietoje į dešinę. Nauja kryptis – 90° į kairę nuo pradinės krypties.</p>
	<p>110 270° KAIRĖN (B) Komanda kartu atlieka 270° posūkį vietoje į kairę. Nauja kryptis – 90° į dešinę nuo pradinės krypties.</p>
	<p>111 360° DEŠINĖN (A) Komanda kartu atlieka 360° posūkį vietoje į dešinę. Komanda tęsia judėjimą ta pačia kryptimi, kaip ir iki posūkio.</p>
	<p>112 360° KAIRĖN (A) Komanda kartu atlieka 360° posūkį vietoje į kairę. Komanda tęsia judėjimą ta pačia kryptimi, kaip ir iki posūkio.</p>
	<p>113 APSISUKTI, ŠUO UŽ NUGAROS (B) Vedlys apsisuka į tą pusę, kurioje yra šuo, tuo pat metu šuo apsisuka į tą pusę, kurioje yra vedlys. Šuo apeina vedlį iš už nugaros ir grįžta į pradinę poziciją prie vedlio, kad galėtų tęsti judėjimą priešinga kryptimi.</p>
	<p>114 SUSTOTI, 90° POSŪKIS DEŠINĖN, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Vedlys vietoje pasisuka 90° kampu į dešinę ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir jam sustojus, vėl atsisėda. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>

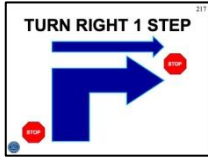
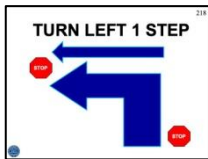

	<p>115 SUSTOTI, 90° POSŪKIS KAIRĖN, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Vedlys vietoje pasisuka 90° kampu į kairę ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir jam sustojus, vėl atsisėda. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>116 LĒTAS TEMPAS (A) Komanda turi pastebimai sulėtinti žingsnį. Lėtas tempas turi būti išlaikomas tol, kol kitas ženklas nurodys kitą tempą arba komanda pasieks finišo ženklą.</p>
	<p>117 GREITAS TEMPAS (A) Komanda turi pastebimai padidinti žingsnio greitį. Greitas tempas turi būti išlaikomas tol, kol kitas ženklas nurodys kitą tempą arba komanda pasieks finišo ženklą.</p>
	<p>118 NORMALUS TEMPAS (A) Komanda grįžta prie normalaus tempo.</p>
	<p>119 SPIRALĒ DEŠINĖN (B) Trys kūgiai pastatomi tiesia linija, 1,5–2 m tarpais. Komanda pirmiausia apeina tris kūgius iš kairės pusės, paskui – pirmus du, o galiausiai – tik pirmą kūgį.</p>
	<p>120 SPIRALĒ KAIRĖN (B) Trys kūgiai pastatomi tiesia linija, 1,5–2 m tarpais. Komanda pirmiausia apeina tris kūgius iš dešinės pusės, paskui – pirmus du, o galiausiai – tik pirmą kūgį.</p>
	<p>121 VIENGUBAS SLALOMAS (B) Keturi kūgiai pastatomi tiesia linija, 1,5–2 m tarpais. Komanda turi pradėti pratimą taip, kad pirmas kūgis liktų kairėje ir vingiuoja tarp keturių kūgių.</p>

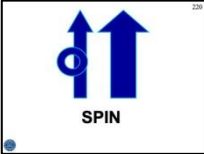
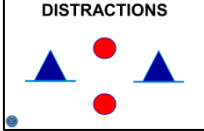
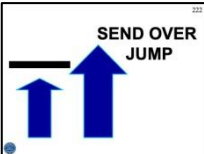
	<p>122 DVIKUBAS SLALOMAS (B) Keturi kūgiai pastatomi tiesia linija, 1,5–2 m tarpais. Komanda turi pradėti pratimą taip, kad pirmas kūgis liktų kairėje, tada vingiuoja tarp visų keturių kūgių, apsukusi paskutinį kūgį – vingiuoja atgal.</p>
---	--

5.2. 2 taškų ženklai

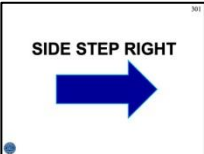
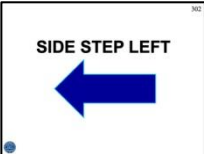
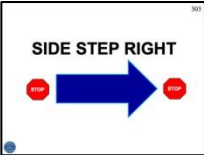
ŽENKLAS	APRAŠYMAS
	<p>201 2x APSISUKTI, ŠUO UŽ NUGAROS (A) Vedlys apsisuka į tą pusę, kurioje yra šuo, tuo pat metu šuo apsisuka į tą pusę, kurioje yra vedlys. Šuo apeina vedlį iš už nugaros ir grįžta į pradinę poziciją prie vedlio, kad galėtų tęsti judėjimą priešinga kryptimi. Nuėję 1–2 m, vedlys vėl apsisuka į tą pusę, kur yra šuo, tuo metu šuo vėl apsisuka į tą pusę, kur yra vedlys. Šuo vėl apeina vedlį iš už nugaros ir grįžta į pradinę poziciją prie vedlio, kad galėtų tęsti judėjimą ta pačia kryptimi, kuria judėjo prieš šį pratimą.</p>
	<p>202 DVIKUBAS 180° POSŪKIS – DEŠINĖN, TADA KAIRĖN (A) Komanda kartu atlieka 180° posūkį į dešinę vietoje ir juda priešinga kryptimi. Nuėjusi 1–2 m komanda kartu atlieka 180° posūkį į kairę vietoje ir juda ta pačia kryptimi, kuria judėjo prieš šį pratimą.</p>
	<p>203 DVIKUBAS 180° POSŪKIS – KAIRĖN, TADA DEŠINĖN (A) Komanda kartu atlieka 180° posūkį į kairę vietoje ir juda priešinga kryptimi. Nuėjusi 1–2 m komanda kartu atlieka 180° posūkį į dešinę vietoje ir juda ta pačia kryptimi, kuria judėjo prieš šį pratimą.</p>
	<p>204 SUSTOTI, GULĖTI, SĖDĖTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama atsigulti, o paskui – atsisėsti. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>205 SUSTOTI, STOVĖTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama atsistoti. Šuo lieka stovėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>

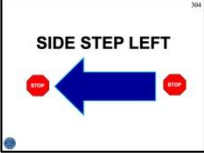
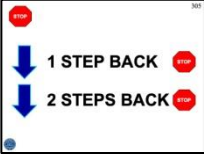
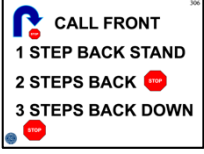

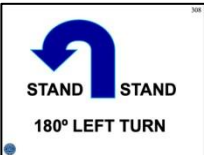

	<p>206 SUSTOTI, STOVĖTI, SĖDĖTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama atsistoti, tada – atsisėsti. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>207 SUSTOTI, STOVĖTI, GULĖTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama atsistoti, tada – atsigulti. Šuo lieka gulėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>208 SUSTOTI, STOVĖTI, APEITI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama atsistoti. Kol šuo lieka stovėti, vedlys apeina aplink šunį, grįžta prie šuns šono ir sustoja. Šuo lieka stovėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>209 SUSTOTI, KVIESTI PRIEŠAIS, SUSTOTI, IŠ DEŠINĖS Į KAIRĘ, SUSTOTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama atsisėsti priešais vedlj. Tada šuniui liepiama judėti į vedlio dešinę pusę ir už vedlio nugaros į kairę pusę. Šuo atsisėda prieš komandai pajudant pirmyn. Grįžtama prie judėjimo kaire puse.</p>
	<p>210 SUSTOTI, KVIESTI PRIEŠAIS, SUSTOTI, IŠ KAIRĖS Į KAIRĘ, SUSTOTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama atsisėsti priešais vedlj. Tada šuniui liepiama judėti tiesiai į vedlio kairę pusę. Šuo atsisėda prieš komandai pajudant pirmyn. Grįžtama prie judėjimo kaire puse.</p>
	<p>211 SUSTOTI, 1 ŽINGSNIS PIRMYN, 90° POSŪKIS DEŠINĖN, 1 ŽINGSNIS, KVIESTI, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Šuo lieka sėdėti, kol vedlys žengia vieną žingsnį pirmyn, sustoja ir tuomet pasisuka 90° į dešinę, vėl žengia vieną žingsnį nauja kryptimi ir vėl sustoja. Žingsnį į dešinę vedlys gali žengti tiesiai arba pirmiausia pasisukti vietoje ir tada žengti. Po to, šuo yra pakviečiamas atsisėsti prie vedlio (judėjimo pusė nekeičiama). Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>212 SUSTOTI, 1 ŽINGSNIS PIRMYN, 90° POSŪKIS KAIRĖN, 1 ŽINGSNIS, KVIESTI, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Šuo lieka sėdėti, kol vedlys žengia vieną žingsnį pirmyn, sustoja ir tuomet pasisuka 90° į kairę, vėl žengia vieną žingsnį nauja kryptimi ir vėl sustoja. Žingsnį į kairę vedlys gali žengti tiesiai arba pirmiausia pasisukti vietoje ir tada žengti. Po to, šuo yra pakviečiamas atsisėsti prie vedlio (judėjimo pusė nekeičiama). Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>

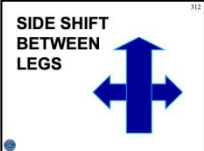

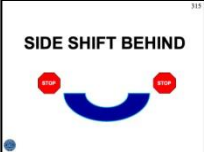
	<p>213 SUSTOTI, 180° POSŪKIS DEŠINĖN, PIRMYN (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Komanda kartu atlieka 180° posūkį vietoje į dešinę ir tęsia judėjimą pirmyn, priešinga kryptimi.</p>
	<p>214 SUSTOTI, 180° POSŪKIS KAIRĖN, PIRMYN (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Komanda kartu atlieka 180° posūkį vietoje į kairę ir tęsia judėjimą pirmyn, priešinga kryptimi.</p>
	<p>215 SUSTOTI, 180° POSŪKIS DEŠINĖN, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Komanda kartu atlieka 180° posūkį vietoje į dešinę, sustoja ir šuniui liepiama atsisėsti. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>216 SUSTOTI, 180° POSŪKIS KAIRĖN, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Komanda kartu atlieka 180° posūkį vietoje į kairę, sustoja ir šuniui liepiama atsisėsti. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>217 SUSTOTI, 90° POSŪKIS DEŠINĖN 1 ŽINGSNIS, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Vedlys pasisuka 90° į dešinę, žengia vieną žingsnį ir sustoja. Žingsnį vedlys gali žengti iškart sukdamasis arba pirmiausia pasisukti vietoje ir tada žengti. Šuo juda kartu su vedliu ir atsisėda, kai vedlys sustoja. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>218 SUSTOTI, 90° POSŪKIS KAIRĖN 1 ŽINGSNIS, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Vedlys pasisuka 90° į kairę, žengia vieną žingsnį ir sustoja. Žingsnį vedlys gali žengti iškart sukdamasis arba pirmiausia pasisukti vietoje ir tada žengti. Šuo juda kartu su vedliu ir atsisėda, kai vedlys sustoja. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>219 SUSTOTI, 1 ŽINGSNIS – STOVĖTI, 2 ŽINGSNIAI – SUSTOTI, 3 ŽINGSNIAI – GULĖTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, vedlys žengia vieną žingsnį pirmyn ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir vedliui sustojus, šuo lieka stovėti. Tada vedlys žengia du žingsnius pirmyn ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir vedliui sustojus, šuo atsisėda. Po to, vedlys žengia tris žingsnius pirmyn ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir vedliui sustojus, šuo atsigula. Šuo lieka gulėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>

	<p>220 SUKTUKAS (A) Komandai judant, šuo atlieka suktuką, t.y. apsisuka ratu į išorę nuo vedlio.</p>
	<p>221 TRUKDŽIAI (B) Pastatomi du kūgiai, 2,5–3 m atstumu vienas nuo kito. Atstumas tarp kitų dviejų žymenų (trukdžių) yra 1,5–2 m. Komanda turi jeiti į šį pratimą teisėju nurodytu būdu ir atlikti pilną „aštuoniukės“ figūrą aplink kūgelius, tris kartus kirsdama liniją tarp trukdžių. Kaip trukdžiai gali būti naudojami žaislai, skanėstai arba abu kartu.</p>
	<p>222 SIUNTIMAS PER BARJERĄ (D) Šuo siunčiamas per barjerą, ne anksčiau kaip ties ženklu, pastatytu, likus dviem metrams iki kliūtis. Tuo pat metu, vedlys tęsia judėjimą palei barjerą. Vedlys gali padidinti tempą, kad pasivytų šunį.</p>

5.3. 3 taškų ženklai

ŽENKLAS	APRAŠYMAS
	<p>301 ŠONINIS ŽINGSNIS DEŠINĖN (B) Judėjimo metu vedlys žengia vieną žingsnį į dešinę, o šuo tuo pat metu seka paskui jį, išlaikydamas lygiagrečią padėtį šalia vedlio. Toliau komanda juda dešine ženklo puse.</p>
	<p>302 ŠONINIS ŽINGSNIS KAIRĖN (B) Judėjimo metu vedlys žengia vieną žingsnį į kairę, o šuo tuo pat metu seka paskui jį, išlaikydamas lygiagrečią padėtį šalia vedlio.</p>
	<p>303 SUSTOTI, ŽINGSNIS Į ŠONĄ DEŠINĖN, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Vedlys žengia vieną žingsnį į dešinę ir sustoja. Šuo juda tuo pat metu, išlaikydamas lygiagrečią padėtį šalia vedlio ir vėl atsisėda, kai vedlys sustoja. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn. Toliau komanda juda dešine ženklo puse.</p>

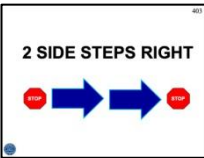

	<p>304 SUSTOTI, ŽINGSNIS Į ŠONĄ KAIRĖN, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Vedlys žengia vieną žingsnį į kairę ir sustoja. Šuo juda tuo pat metu, išlaikydamas lygiagrečią padėtį šalia vedlio ir vėl atsisėda, kai vedlys sustoja. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>305 SUSTOTI, 1 ŽINGSNIS ATGAL – SUSTOTI, 2 ŽINGSNIAI ATGAL – SUSTOTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, vedlys žengia vieną žingsnį atgal ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu lygiagrečiai ir jam sustojus, atsisėda. Tada vedlys žengia du žingsnius atgal ir sustoja. Šuo vėl juda lygiagrečiai su vedliu ir jam sustojus, vėl atsisėda. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>306 KVIESTI PRIEŠAIS, SUSTOTI, 1 ŽINGSNIS ATGAL – STOVĖTI, 2 ŽINGSNIAI ATGAL – SUSTOTI, 3 ŽINGSNIAI ATGAL – GULĖTI (A) Vedlys sustoja, šuniui liepiama atsisėsti priešais vedlį. Po to, vedlys žengia vieną žingsnį atgal ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir vedliui sustojus, šuo lieka stovėti priešais vedlį. Tada vedlys žengia du žingsnius atgal ir sustoja. Šuo juda kartu ir vedliui sustojus, šuo atsisėda priešais vedlį. Po to, vedlys žengia tris žingsnius atgal ir sustoja. Šuo juda kartu ir vedliui sustojus, šuo atsigula priešais vedlį. Tada šuniui liepiama judėti į vedlio kairę pusę ir atsisėsti šalia vedlio. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn. Grįžtama prie judėjimo kaire puse.</p>
	<p>307 STOVĖTI, 180° POSŪKIS DEŠINĖN, STOVĖTI (B) Vedlys sustoja, šuo lieka stovėti šalia vedlio. Komanda kartu atlieka 180° posūkį vietoje į dešinę, sustoja ir šuniui liepiama stovėti. Šuo lieka stovėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>308 STOVĖTI, 180° POSŪKIS KAIRĖN, STOVĖTI (B) Vedlys sustoja, šuo lieka stovėti šalia vedlio. Komanda kartu atlieka 180° posūkį vietoje į kairę, sustoja ir šuniui liepiama stovėti. Šuo lieka stovėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>309 STOVĖTI, RATU APLINK VEDLĮ, STOVĖTI (A) Vedlys sustoja, šuo lieka stovėti šalia vedlio. Po to šuniui liepiama bėgti pirmyn ratu aplink vedlį. Tuomet šuo vėl lieka stovėti šalia vedlio. Šuo lieka stovėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>

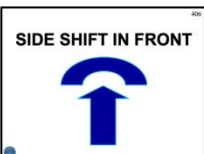

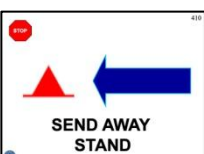
	<p>310 PASISUKTI VIENAS Į KITĄ (B) Judant, komanda atlieka staigų ir sinchronišką 180° posūkį vienas į kitą ir tęsia judėjimą priešinga kryptimi. Judėjimo pusė pasikeičia.</p>
	<p>311 PAKEISTI PUSĘ UŽ NUGAROS (A) Judant, šuo pereina už vedlio nugaros į kitą judėjimo pusę. Šuniui neleidžiama apsisukti vietoje atliekant pusės pakeitimą. Judėjimo pusė pasikeičia.</p>
	<p>312 PAKEISTI PUSĘ TARP KOJŲ (A) Šuo pereina į kitą pusę tarp vedlio kojų. Vedlys gali sustoti, kai šuo atlieka pratimą. Vedliui leidžiama pakelti koją, kad šuo galėtų sklandžiai pereiti. Judėjimo pusė pasikeičia.</p>
	<p>313 ABU APSISUKA DEŠINĖN (B) Judant, vedlys ir šuo vienu metu atlieka staigų 180° posūkį į dešinę ir tęsia judėjimą priešinga kryptimi. Judėjimo pusė pasikeičia.</p>
	<p>314 ABU APSISUKA KAIRĖN (B) Judant, vedlys ir šuo vienu metu atlieka staigų 180° posūkį į kairę ir tęsia judėjimą priešinga kryptimi. Judėjimo pusė pasikeičia.</p>
	<p>315 SUSTOTI, PAKEISTI PUSĘ UŽ NUGAROS, SUSTOTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama pereiti už vedlio nugaros į kitą pusę ir atsisėsti. Šuniui neleidžiama apsisukti vietoje atliekant perėjimą. Užbaigus pratimą, komanda pajuda pirmyn. Judėjimo pusė pasikeičia.</p>

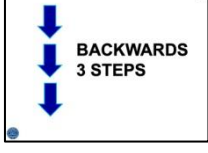

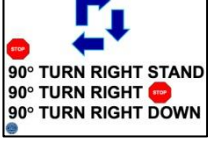
	<p>316 SUSTOTI, PAKEISTI PUSĘ PER PRIEKĮ, SUSTOTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama pereiti vedlio priekyje į kitą pusę ir atsisėsti. Šuo turi apsisukti, kad atliktų perėjimą. Užbaigus pratimą, komanda pajuda pirmyn. Judėjimo pusė pasikeičia.</p>
	<p>317 JUDANT STOVĖTI, APEITI (A) Judant, šuniui duodama komanda sustoti, o vedlys, nesustodamas, apeina aplink šunį, grįžta prie šuns ir sustoja. Šuo lieka stovėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>318 JUDANT GULĖTI, APEITI (A) Judant, šuniui duodama komanda gulti, o vedlys, nesustodamas, apeina aplink šunį, grįžta prie šuns ir sustoja. Šuo lieka gulėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>319 SUSTOTI, STOVĖTI, NUEITI PIRMYN (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, šuniui liepiama atsistoti. Tuomet vedlys, palikęs šunį, eina pirmyn arba iki atsikvietimo kūgio (C) ir pasikviečia šunį (judėjimo pusė nekeičiama) arba iki atsikvietimo ženklo ir vykdo to ženklo nurodymus. Jeigu nėra pastatyta papildomo atsikvietimo ženklo, atsikvietimo kūgis ir pats atsikvietimas yra šio pratimo dalis.</p>
	<p>320 SIŪSTI PER DU BARJERUS (D) Šuo siunčiamas per dvi šuolio kliūtis, pradedant ne anksčiau kaip ties ženklu, pastatytu likus dviem metrams iki pirmos kliūties. Kliūtys gali būti išdėstytos vienoje tiesėje arba iki 90° kampu, tačiau tarp jų turi būti bent 4 m atstumas. Tuo pat metu vedlys tęsia judėjimą greta kliūčių.</p>
	<p>321 APSISUKTI, ATSIKVIESTI (B) Šis ženklas gali būti naudojamas tik po pratimų 319, 408 ir 409 (vietoje atsikvietimo kūgio) ir turi būti pastatytas 3–5 m nuo ankstesnio ženklo. Vedlys apsisuka, sustoja ir pasikviečia šunį pas save. Vedlys gali sustoti prieš apsisukdamas. Šuo grįžta prie vedlio kairės kojos (be atsisėdimo). Kai šuo sugrįžta, komanda pajuda pirmyn. Grįžtama prie judėjimo kaire puse.</p>

	<p>322 APSISUKTI, ATSIKVIESTI PRIEŠAIS, SUSTOTI, IŠ DEŠINĖS Į KAIRĘ, SUSTOTI (B) Šis ženklas gali būti naudojamas tik po pratimų 319, 408 ir 409 (vietoje atsikvietimo kūgio) ir turi būti pastatytas 3–5 m nuo ankstesnio ženklo. Vedlys apsisuka, sustoja ir pasikviečia šunį pas save. Vedlys gali sustoti prieš apsisukdamas. Šuniui liepiama atsisėsti priešais vedlį. Tada šuniui liepiama pereiti į vedlio dešinę pusę ir už vedlio nugaros – į kairę pusę. Šuo atsisėda, prieš komandai pajudant pirmyn. Grįžtama prie judėjimo kaire puse.</p>
	<p>323 APSISUKTI, ATSIKVIESTI PRIEŠAIS, SUSTOTI, IŠ KAIRĖS Į KAIRĘ, SUSTOTI (B) Šis ženklas gali būti naudojamas tik po pratimų 319, 408 ir 409 (vietoje atsikvietimo kūgio) ir turi būti pastatytas 3–5 m nuo ankstesnio ženklo. Vedlys apsisuka, sustoja ir pasikviečia šunį pas save. Vedlys gali sustoti prieš apsisukdamas. Šuniui liepiama atsisėsti priešais vedlį. Tada šuniui liepiama tiesiai pereiti į vedlio kairę pusę. Šuo atsisėda, prieš komandai pajudant pirmyn. Grįžtama prie judėjimo kaire puse.</p>

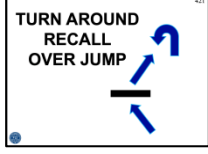

5.4. 4 taškų ženklai

ŽENKLAS	APRAŠYMAS
	<p>401 2 ŽINGSNIAI Į ŠONĄ DEŠINĖN (B) Judant, vedlys žengia du žingsnius į dešinę, o šuo tuo pat metu seka paskui jį, išlaikydamas lygiagrečią padėtį šalia vedlio. Toliau komanda juda dešine ženklo puse.</p>
	<p>402 2 ŽINGSNIAI Į ŠONĄ KAIRĖN (B) Judant, vedlys žengia du žingsnius į kairę, o šuo tuo pat metu seka paskui jį, išlaikydamas lygiagrečią padėtį šalia vedlio.</p>
	<p>403 SUSTOTI, 2 ŽINGSNIAI Į ŠONĄ DEŠINĖN, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Vedlys žengia du žingsnius į dešinę ir sustoja. Šuo juda tuo pat metu, išlaikydamas lygiagrečią padėtį šalia vedlio ir vėl atsisėda, kai vedlys sustoja. Toliau komanda juda dešine ženklo puse.</p>
	<p>404 SUSTOTI, 2 ŽINGSNIAI Į ŠONĄ KAIRĖN, SUSTOTI (B) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Vedlys žengia du žingsnius į kairę ir sustoja. Šuo juda tuo pat metu, išlaikydamas lygiagrečią padėtį šalia vedlio ir vėl atsisėda, kai vedlys sustoja.</p>

 <p>TURN APART</p>	<p>405 APSISUKTI VIENAS NUO KITO (B) Judant, komanda atlieka staigų ir sinchronišką 180° posūkį vienas nuo kito ir tęsia judėjimą priešinga kryptimi. Vedimo pusė pasikeičia.</p>
 <p>SIDE SHIFT IN FRONT</p>	<p>406 PAKEISTI PUSĘ PRIEKYJE (A) Judant, šuo pereina priešais vedlį į kitą pusę. Šuo neturi apsisukti atlikdamas perėjimą. Vedimo pusė pasikeičia.</p>
 <p>CIRCLE AROUND HANDLER</p>	<p>407 RATU APLINK VEDLĮ (A) Komandai judant, šuo bėga pirmyn ratu aplink vedlį ir grįžta į pradinę poziciją prie vedlio kojos.</p>
 <p>MOVING SIT WALK FORWARD</p>	<p>408 JUDANT SĖDĖTI, NUEITI PIRMYN (A) Judant, šuniui liepiama atsisėsti, o vedlys, nesustodamas ir be šuns, eina pirmyn iki atsikvietimo kūgio (C) ir pasikviečia šunį (vedimo pusė nekeičiama) arba eina iki atsikvietimo ženkle ir vykdo to ženkle nurodymus. Jeigu nėra papildomo atsikvietimo ženkle, atsikvietimo kūgis ir pats atsikvietimas yra šio pratimo dalis.</p>
 <p>MOVING DOWN WALK FORWARD</p>	<p>409 JUDANT GULĖTI, NUEITI PIRMYN (A) Judant, šuniui liepiama atsigulti, o vedlys, nesustodamas ir be šuns, eina pirmyn iki atsikvietimo kūgio (C) ir pasikviečia šunį (vedimo pusė nekeičiama) arba eina iki atsikvietimo ženkle ir vykdo to ženkle nurodymus. Jeigu nėra papildomo atsikvietimo ženkle, atsikvietimo kūgis ir pats atsikvietimas yra šio pratimo dalis.</p>
 <p>SEND AWAY STAND</p>	<p>410 SUSTOTI, SIŪSTI NUO SAVĖS, STOVĖTI, EITI PIRMYN, PASIKVIESTI (A) Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Komandai leidžiama sustojant pasisukti kūgio link. Kūgis pastatomas 3–5 m atstumu, iki 90° kampu į kairę arba į dešinę. Tuomet vedlys liepia šuniui nubėgti prie kūgio ir ten sustoti, stovint (bent viena šuns letena turi būti ne toliau kaip vieno metro atstumu nuo kūgio). Šuo lieka stovėti prie kūgio, kol vedlys eina pirmyn iki atsikvietimo kūgio (C) ir pasikviečia šunį (vedimo pusė nekeičiama). Atsikvietimo kūgis ir atsikvietimas yra šio pratimo dalis. Turi būti bent 2 m tarpas tarp kūgio ir atsikvietimo kūgio.</p>

	<p>411 KVIESTI PRIEŠAIS STOVĖTI, JUDĖTI ATBULOMIS, STOVĖTI, EITI PIRMYN, PASIKVIESTI (A)</p> <p>Vedlys sustoja, šuniui liepiama stovėti priešais vedlj. Tada šuniui liepiama judėti atbulomis bent trijų šuns ilgių atstumu nuo vedlio ir sustoti (stovėti). Kol šuo lieka stovėti, vedlys paeina pirmyn iki šuns ir tuomet, nesustodamas, pasikviečia šunį. Komanda grįžta prie vedimo kaire puse.</p>
	<p>412 3 ŽINGSNIAI ATBULOMIS (A)</p> <p>Judant, vedlys žengia bent tris žingsnius atbulomis. Šuo juda kartu su vedliu, išlaikydamas lygiagrečią padėtį šalia vedlio. Užbaigus pratimą, komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>413 SUSTOTI, 1 ŽINGSNIS ATGAL – STOVĖTI, 2 ŽINGSNIAI ATGAL – SUSTOTI, 3 ŽINGSNIAI ATGAL – GULĖTI (A)</p> <p>Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, vedlys žengia vieną žingsnį atgal ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu, išlaikydamas lygiagrečią padėtį šalia vedlio ir vedliui sustojus, šuo lieka stovėti. Tada vedlys žengia du žingsnius atgal ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu, išlaikydamas lygiagrečią padėtį ir vedliui sustojus, šuo atsisėda. Po to vedlys žengia tris žingsnius atgal ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu, išlaikydamas lygiagrečią padėtį ir vedliui sustojus, šuo atsigula. Šuo lieka gulėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>
	<p>414 SUSTOTI, 90° POSŪKIS DEŠINĖN – STOVĖTI, 90° POSŪKIS DEŠINĖN – SUSTOTI, 90° POSŪKIS DEŠINĖN – GULTI (B)</p> <p>Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, vedlys vietoje pasisuka 90° į dešinę ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir jam sustojus, šuo lieka stovėti. Tada vedlys vėl vietoje pasisuka 90° į dešinę ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir jam sustojus, šuo atsisėda. Po to vedlys dar kartą vietoje pasisuka 90° į dešinę ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir jam sustojus, šuo atsigula. Šuo lieka gulėti, kol komanda pajuda pirmyn. Nauja kryptis – 90° į kairę nuo pradinės.</p>

 <p>90° TURN LEFT STAND 90° TURN LEFT 90° TURN LEFT DOWN</p>	<p>415 SUSTOTI, 90° POSŪKIS KAIRĖN – STOVĖTI, 90° POSŪKIS KAIRĖN – SUSTOTI, 90° POSŪKIS KAIRĖN – GULTI (B)</p> <p>Vedlys sustoja, šuo atsisėda šalia vedlio. Po to, vedlys vietoje pasisuka 90° į kairę ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir jam sustojus, šuo lieka stovėti. Tada vedlys vėl vietoje pasisuka 90° į kairę ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir jam sustojus, šuo atsisėda. Po to vedlys dar kartą vietoje pasisuka 90° į kairę ir sustoja. Šuo juda kartu su vedliu ir, jam sustojus, atsigula. Šuo lieka gulėti, kol komanda pajuda pirmyn. Nauja kryptis – 90° į dešinę nuo pradinės.</p>
 <p>CALL FRONT SIDE STEP LEFT SIDE STEP RIGHT</p>	<p>416 KVIESTI PRIEŠAIS, SUSTOTI, ŽINGSNIS Į ŠONĄ KAIRĖN – SUSTOTI, ŽINGSNIS Į ŠONĄ DEŠINĖN – SUSTOTI (A)</p> <p>Vedlys sustoja, šuniui liepiama atsisėsti priešais vedlj. Po to vedlys žengia vieną žingsnį į kairę ir sustoja. Šuo tuo pat metu juda lygiagrečiai šalia vedlio ir vėl atsisėda priešais vedlj, kai vedlys sustoja. Tada vedlys žengia vieną žingsnį į dešinę ir sustoja. Šuo tuo pat metu juda lygiagrečiai šalia vedlio ir vėl atsisėda priešais vedlj, kai vedlys sustoja. Tada šuniui liepiama pereiti į vedlio kairę pusę ir atsisėsti prie vedlio šono. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn. Grįžtama prie vedimo kaire puse.</p>
 <p>90° TURN LEFT AROUND CONE</p>	<p>417 90° POSŪKIS KAIRĖN APLINK KŪGJ (A)</p> <p>Šis pratimas atliekamas tik tada, kai pratimo pradžioje šuo yra vedlio kairėje pusėje (vedimas kaire puse). Judant ir dar prieš pasiekiant ženklą, vedlys liepia šuniui apibėgti aplink kūgį, pastatytą 1–2 m atstumu už ženklo. Šuo turi aiškiai pradėti bėgti kūgio link dar prieš vedliui pasiekiant ženklą. Šuo apibėga kūgį pagal laikrodžio rodyklę, tuo metu vedlys prieš pasiekdamas kūgį pasisuka 90° į kairę. Vedlys gali sulėtinti žingsnį, kol šuo bėga aplink kūgį. Pratimas baigiasi, kai šuo grįžta prie vedlio dešinės pusės. Vedimo pusė pasikeičia – grįžtama prie vedimo dešine puse.</p>
 <p>90° TURN RIGHT AROUND CONE</p>	<p>418 90° POSŪKIS DEŠINĖN APLINK KŪGJ (A)</p> <p>Šis pratimas atliekamas tik tada, kai pratimo pradžioje šuo yra vedlio dešinėje pusėje (vedimas dešine puse). Judant ir dar prieš pasiekiant ženklą, vedlys liepia šuniui apibėgti aplink kūgį, pastatytą 1–2 m atstumu už ženklo. Šuo turi aiškiai pradėti bėgti kūgio link dar prieš vedliui pasiekiant ženklą. Šuo apibėga kūgį prieš laikrodžio rodyklę, tuo metu vedlys prieš pasiekdamas kūgį pasisuka 90° į dešinę. Vedlys gali sulėtinti žingsnį, kol šuo bėga aplink kūgį. Pratimas baigiasi, kai šuo grįžta prie vedlio kairės pusės. Vedimo pusė pasikeičia – grįžtama prie vedimo kaire puse.</p>
 <p>MOVING SIT WALK AROUND</p>	<p>419 JUDANT SĖDĖTI, APEITI (A)</p> <p>Judant, šuniui liepiama atsisėsti, o vedlys, nesustodamas, apeina aplink šunį, grįžta prie jo šono ir sustoja. Šuo lieka sėdėti, kol komanda pajuda pirmyn.</p>

	<p>420 SUSTOTI, ATSIKVIESTI PER KLIŪTĮ (A) Vedlys sustoja prie ženklo, pastatyto likus dviem metrams iki kliūtis, ir šuo atsisėda šalia vedlio. Po to vedlys paeina pirmyn be šuns ir praėjęs kliūtį, pasikviečia šunį. Šuo peršoka kliūtį ir grįžta į pradinę vedimo pusę (vedimo pusė nekeičiama). Vedlys gali sulėtinti žingsnį, kad susilygintų su šunimi.</p>
	<p>421 APSISUKTI, ATSIKVIESTI PER KLIŪTĮ SU KRYPTIMI (B) Šis ženklas gali būti naudojamas tik po pratimų 319, 408 ir 409 (vietoje atsikvietimo kūgio) ir turi būti pastatytas 8 m nuo ankstesnio ženklo. Šuolio kliūtis pastatoma tiksliai pusiaukelėje tarp šio ir ankstesnio ženklo taip, kad artimiausias kliūtis kraštas būtų 2 m į kairę arba į dešinę nuo centrinės linijos. Vedlys apsisuka, sustoja ir pasikviečia šunį per kliūtį prie kairės kojos (be atsisėdimo). Vedlys gali sustoti prieš apsisukdamas. Tada komanda pajuda pirmyn. Grįžtama prie vedimo kaire puse.</p>
	<p>422 APSISUKTI, ATSIKVIESTI PER KLIŪTĮ SU KRYPTIMI (B) Šis ženklas gali būti naudojamas tik po pratimų 319, 408 ir 409 (vietoje atsikvietimo kūgio) ir turi būti pastatytas 3–5 m nuo ankstesnio ženklo. Vedlys apsisuka, sustoja ir liepia šuniui atsitraukti atbulomis bent per vieno šuns ilgį. Vedlys gali sustoti prieš apsisukdamas. Po to šuniui liepiama atsisėsti, tada – atsigulti. Tuomet šuo pakviečiamas prie vedlio kairės pusės. Šuo atsisėda, prieš komandai pajudant pirmyn. Grįžtama prie vedimo kaire puse.</p>

6. VERTINIMAS

6.1. Bendrosios vertinimo taisyklės.

Komanda pradeda su 100 balų/taškų. Balai/taškai minusuojami pagal teisėjo vertinimą. Komanda vertinama būnant varžybų ringe. Atliekant pratimus ir viso pasirodymo metu, teisėjas vertinantis pasirodymą, turi atsižvelgti į šuns veislę, dydį ir temperamentą. Komanda negali gauti mažiau nei 0 balų/taškų.

Naudojami balų/taškų atskaitymai yra –1, –3, –5 ir –10.

Didžiausias galimas taškų atskaitymas už pratimo atlikimą yra -10 balų/taškų. Elgesio incidentai, pažymėti žvaigždute (*) 6.4 p., gali būti atimti be apribojimų.

Tarp pratimų, papildomas maksimalus galimas taškų atskaitymas yra - 10 balų/taškų.

Visos klaidos, padarytos pasirodymo metu nuo įėjimo į ringą iki išėjimo iš jo yra įtraukiamos į vertinimą. Klaidos, padarytos po finišo ženklo, priskiriamos prie finišo ženklo.

6.2. Bendras įspūdis

Vertinant bendrą įspūdį, reikėtų atsižvelgti į bendrą poros bendradarbiavimo vaizdą.

Daugiausiai - 10 balų/taškų galima atimti už elgesį, kuris nebuvo atskirai atskaitytas konkrečiau pratimo metu. Pavyzdžiui:

- Šuo loja arba leidžia garsus pasirodymo metu.
- Šuo nuolat šokinėja tam tikrose trasos dalyse.
- Šuo trikdo vedlio judėjimo ritmą.
- Trūksta bendradarbiavimo arba komunikacijos tarp vedlio ir šuns.

- Vedlys bendrauja su šunimi nepalankiu arba nedraugišku, gąsdinančiu balso tonu.

6.3. Diskvalifikacija

Jeigu įvyksta viena ar kelios žemiau nurodytos situacijos, komanda diskvalifikuojama ir gauso 0 balų/taškų:

- Vedlys įeina į ringą su šunimi, prisegtų pavadėliu (išskyrus RO-0 ir RO-1 klases).
- Vedlys turi skanėstų, maisto (išskyrus RO-0 ir RO-1 klases), žaislų ar kitų daiktų ringe.
- Vedlys praeina pro ženklą ir nesistengia atlikti konkretaus pratimo.
- Vedlys arba komanda atlieka trasą neteisinga tvarka.
- Griežtas elgesys su šunimi ringe arba varžybų aikštelėje.
- Per daug kartojamų pratimo bandymų (daugiau nei du kartus kartoja pratimus).
- Vedlys arba šuo turi netinkamą įrangą (1.3.1.p., 1.4p. ir 4.1.p.).
- Šuo palieka ringą prieš pasirodymo pabaigą (visos letenos už ringo ribų).
- Nekontriuojamas pernelyg didelis lojimas ar garsai.
- Nekontriuojamas uostymas.
- Nesilaikoma Rally Obedience taisyklių ar reglamento.
- Vedlys demonstruoja nesportinį elgesį varžybų metu.
- „Dvigubas hendlingas“: vedlys gauna pagalbą ar nurodymus iš ringo išorės.
- Šuo yra agresyvus ir/arba bando įkąsti žmogui ar kitam šuniui (ringe arba varžybų vietoje).
- Šuo yra nepaklusnus (labai nenori atlikti pratimo).
- Šuo neleistinai palieka vedlį ir nebuvo sėkmingai atsikviestas.
- Šuo antrą kartą palieka vedlį neleistinai.
- Šuo šlapinasi arba tuštinasi ringe.
- Komanda (ar vienas iš jų) palieka ringą iki finišo ženklo.
- Komanda sustabdo pasirodymą ir/ arba teisėjas nutraukia pasirodymą dėl sveikatos ar gyvūno gerovės priežasčių.

Esant reikalui, teisėjas gali sustabdyti komandos pasirodymą.

6.4. Bendri taškų atskaitymai

1 balo atskaitymas	Klaida (kiekvieną kartą, kai ji įvyksta)
Bendradarbiavimo trūkumas (šuo/vedlys)	<ul style="list-style-type: none"> - Šuo pakrypęs 45°–90° - Šuo dvejoja ar trumpam vėluoja reaguoti - Šuo lėtai atlieka pratimą - Šuo uostinėja (liečia žemę/ženklą/konusą) - Šuo liečia ženklą ar konusą (išskyrus uodega) - Šuo užlipa ant vedlio kojų - Šuo remiasi į vedlį - Šuo tikslingai liečia vedlio ranką
Vedlio klaidos	- Vedlys liečia ženklą ar konusą

3 balų atskaitymas	Klaida (kiekvieną kartą, kai ji įvyksta)
Bendradarbiavimo trūkumas (šuo/vedlys)	<ul style="list-style-type: none"> - Šuo neteisingoje pozicijoje (>50 cm) - Šuo peržengia, juda arba nuverčia ženklą/konusą - Šuo netinkamoje pusėje prie ženklo/konuso - Šuo vėluoja reaguoti - Šuo labai lėtai atlieka pratimą - Šuo yra vedlio kelyje ir trukdo judėjimui - Šuo bando pakeisti pusę ar poziciją, kai nereikėtų - (*) Šuo šokinėja ant vedlio - Vedlys ir šuo susiduria - Pratimo „švarus“ pakartojimas, teisėjui leidus (RO-0, RO-1, RO-2, RO-3) - Įtemptas pavadėlis <p>Figūrų pratimų metu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komanda neteisingoje pozicijoje (>50 cm) - Stovint, šuo juda 2–3 letenų atstumu nuo pradinės vietos - Šuo ir vedlys nepradeda posūkio vienu metu
Vedlio klaidos	<ul style="list-style-type: none"> - Vedlys peržengia, liečia arba nuverčia ženklą/konusą/barjerą - Vedlys netinkamoje pusėje prie ženklo/konuso - Vedlio kojos nestovi vietoje - Vedlys ženkliai lėtina arba greitina judėjimą padėdamas šuniui - Šoninių žingsnių pratimų metu: vedlys juda >0,5 žingsnio, <1 žingsnio - Tam tikri pratimai (105–113, 201–203, 310, 313–314, 405): apsisukimas per didelis (>50 cm, <100 cm) - Tam tikri pratimai (114–115, 211–218, 307–308, 414–415): posūkis per didelis (>A4, <A3)

5 balų atskaitymas	Klaida (kiekvieną kartą, kai ji įvyksta)
Bendradarbiavimo trūkumas (šuo/vedlys)	<ul style="list-style-type: none"> - Šuo reaguoja labai pavėluotai - Atliekant 221 pratimą šuo uostinėja arba liečia daiktus (dirgiklius) - Šuo numuša barjero skersinį - Atliekant pratimus, kuriems reikia šoninių žingsnių, šuo nejuda vienu metu su priekinėmis ir galinėmis kojomis; - Įtemptas pavadėlis
Vedlio klaidos	<ul style="list-style-type: none"> - (*) Vedlys duoda garsią komandą arba bauginantį gestą/signalą - Vedlys žengia papildomą žingsnį, kad suteiktų vietos, nukreiptų ar padėtų šuniui (pvz., keičiant pusę ar siunčiant per šuolį)

10 balų atskaitymas	Klaida (kiekvieną kartą, kai ji įvyksta)
Bendradarbiavimo trūkumas (šuo/vedlys)	<ul style="list-style-type: none"> - Šuo pakrypęs daugiau nei 90° - (*) Šuo palieka vedlį, bet nedelsiant atsikviestas - Šuo atsisako šokti arba apeina barjerą (įskaitant atvejį, kai barjeras nuverstas) - Pratimuose 417–418: šuo „neišsisiunčia“ nuo vedlio

	<ul style="list-style-type: none"> - Šuo nuverčia barjerą - (*) Šuo paima bet ką ringe (pvz., „distrakcija“ ar konusą) - Šuo atlieka papildomus judesius tarp ženklų (pvz., sukasi, sėdasi, kasosi) - Šuo arba vedlys nėra pratimo zonoje - Šuo pradeda veikti savarankiškai, nepriklausomai nuo atstumo iki vedlio (pvz., šuo pajuda prieš pakvietimą) - Šuo pakeičia pusę, kai nereikėtų - Šuo aiškiai sustoja judėjimo metu arba pratimuose, kuriuose sustojimas nėra numatytas - Stovint šuo pajuda daugiau nei 3 letenų atstumu nuo pradinės vietos - Šuo labai nenoriai atlieka pratimą
Vedlio klaidos	<ul style="list-style-type: none"> - (*) Vedlys liečia šunį - Atlieka pratimą netinkamu tempu - Vedlys eina su šunimi netinkamoje pusėje - (*) Matomas pavadėlis (išskyrus RO-0 ir RO-1 klasėse) - Šoninių žingsnių pratimų metu: vedlys juda daugiau nei vieną žingsnį pirmyn/atgal - (*) Vedlys kiša ranką į kišenę - Vedlys sustoja, kai neturėtų - (*) Kartojamas pratimas (FCI RO klasėje) - 105–113, 201–203, 310, 313–314, 405: vedlys daro apsisukimą, kuris per didelis (>100 cm skersmens) - 114–115, 211–218, 307–308, 414–415: vedlys daro posūkį, kuris per didelis (>A3 lapo dydžio)
Netinkamai atliktas pratimas	<ul style="list-style-type: none"> - Pratimas arba jo dalis atlikta neteisingai - Komanda yra netinkamoje pusėje prie ženklo/konuso - Atliekant pratimus, kuriems reikalingas žingsnis į šoną, šuo nežengia į šoną

Rally Obedience sporto šakos nuostatus, vadovaujantis Tarptautinės kinologų federacijos (Fédération Cynologique Internationale, FCI) <https://fci.be/en/Rally-Obedience-4746.html> parengė Asociacija OBEDIENCE LT.

Nuostatus patvirtino LKD darbinių šunų teisėjų ir dresuotojų kolegijos biuras, 2025-12-30 d. Įsigalioja nuo 2026-01-01 d.